

Шишпанова Н. О.

*канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
Миколаїв, Україна*

Сокур В. В.

*начальник відділення Приватного акціонерного товариства «Українська
пожежно-страхова компанія» у м. Миколаїв*

Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС та Україні

Страхування майна належить до тих сфер бізнесу, які досить стрімко розвиваються. Зростає значення страхування майна як одного з важливих механізмів захисту майнових інтересів підприємств і населення у цілому. Майнове страхування захищає страхувальника від ризику, що може загрожувати його майну у вигляді його повного знищення або часткового пошкодження. Саме майнове страхування виконує дві важливі функції. З одного боку, воно звільняє бюджет від видатків на відшкодування збитків у разі настання страхових випадків, а з іншого – виступає одним із найстабільніших джерел довгострокових інвестицій.

На страхування може прийматися все домашнє майно, яке є в господарстві, окремі групи предметів (наприклад, меблі, одяг, радіо-, теле-, відеоапаратура) або окремі предмети (лише персональний комп'ютер або телевізор). Найбільш цінне майно (вироби з дорогоцінних металів, коштовне, напівкоштовне каміння, картини, колекції, унікальні та антикварні речі тощо) може прийматися на страхування за спеціальними договорами [3].

Велику кількість об'єктів страхування зумовлює наявність великої кількості подій, у разі яких виплачується відшкодування. Страховик відповідає за збитки, що виникли внаслідок таких причин:

- стихійне лихо: повінь, буря, ураган, злива, град, обвал, зсув, вихід підґрунтових вод, осідання ґрунту, паводок, незвичні для даної місцевості тривалі дощі та великі снігопади, сель, блискавка, землетрус;

- пожежа, вибух, аварія опалювальної системи, водопровідної або каналізаційної мережі, проникнення води із сусіднього приміщення, викид газу, раптове зруйнування основних конструкцій житлових або підсобних приміщень;

- викрадення або неправомірні дії третіх осіб [3].

Залежно від конкретних потреб у страховому захисті страхувальник може застрахувати домашнє майно одразу від усіх або кількох перерахованих ризиків. Серед європейських країн страхуванням майна займаються майже 98% страхових компаній, зокрема, в Німеччині (564 страхові компанії станом на 2018 р.) та Великобританії (589 компанії станом на 2018 р.), які є світовими

лідерами на страховому ринку. В інших країнах Європейського союзу страхуванням майна громадян займаються менша кількість страхових компаній, приблизно на рівні 50-70%, середньоєвропейський показник – 149 компаній [2]. В Україні 48,5% всіх страхових компаній мають ліцензію на здійснення майнового страхування.

Необхідно зазначити, що дуже важливим показником високого попиту страхування майна громадян в країнах ЄС виступає рівень страхових виплат. Зважаючи, що в європейських країнах значною є частка страхування майна, за яким страхова виплата здійснюється обов'язково та включає також інвестиційний дохід, тому загальний рівень страхових виплат у країнах ЄС є високим і в середньому становить близько 80%. В Україні досягають лише 12%. Дослідження показують, що в деяких країнах в окремі звітні періоди показник рівня страхових виплат навіть перевищував 100% (наприклад, у Нідерландах у 2018р. становив 116%), а в Україні ж показник зі страхування майна є меншим в 6,5 разів [4].

Найнижчий рівень страхових виплат у 2018р. був зафіксований у Люксембурзі зі значенням 46,5%. В Україні страхові виплати є набагато нижчими від мінімального по Європі показника в 2,4 рази [2]. Звісно ж, причиною такої ситуації є невелика частка страхування майна в структурі страхового ринку України.

Досліджуючи рівень страхових виплат лише по страхуванню майна громадян в країнах ЄС засвідчимо, що в 2018 р. середнє значення цього показника становило 82%, що більш ніж вп'ятеро вище показника по Україні. Головними причинами надто низького рівня страхових виплат в Україні можна вважати неефективність роботи національних страхових компаній, низьку платоспроможність та їх не добросовісність у виплаті страхових відшкодувань.

Отже, вітчизняний страховий ринок демонструє значно нижчий рівень розвитку порівняно з європейськими країнами. Проведене дослідження виявило, що перспективний напрям учасники ринку страхування майна фізичних осіб страховики бачать у страхуванні приватних заміських будинків і дач. Нині попит на цей вид послуг зумовлений вимогами під час передачі такої нерухомості в заставу. З року в рік попит у цьому сегменті підвищується, оскільки число нових споруд також збільшується.

Список використаних джерел:

1. Database – Eurostat. European Commission URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (дата звернення: 20.10.2019).
2. European insurance in Figures URL: <https://www.insuranceeurope.eu/insurancedata> (дата звернення: 15.10.2019)
3. Журавка О. С., Васильчук А. Ю. Аналіз сучасного стану страхового ринку України. *Ефективна економіка*. 2017. №3 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/> (дата звернення: 20.10.2019).
4. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua> (дата звернення 13.09.2019).